

מסורת הש"ס

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

קד.

עין משפט
גז מוצה

(א) בית הלל (ב) גזל קד...
(ג) ר"ה ומ"ד (ד) ובב"מ פ'
השולל כמו להסיר פ"ה.

הגהות הב"ח

(ה) גז' לפגז ולתמי
נדחיה בר"א בשליח
שלא עשאו בעדים
אבל שלח עשאו בעדים:
(ו) רש"י ד"ה מנה דיעוין
והי' שלחו הס"ד ואח"כ
מ"ה שלחו עשאו בעדים
ולשנת לקיטו שלקטו
וכי' שלח מורי לישטא
אחרתא כו' (ג) ה"ה
ד"ה אמר ותי' ותי'
דנהלא בפניו מיירי:
(ז) בא"ד לא נא לתק
פיסקא דפרכי לר"ט
אלא כולל ע"ה שנת
וכי' כגון דלא אמר לו
אמר לשלוחי ישלח לי
על ידך רק עדים ממדים
שעשאו שליח להביא לי
אלא אם היה אומר לו
אמר לשלוחי ישלח לי על
יד פסיקא דהוי' (ו) ד"ה
הי' ותי' דהמפקד אל
מכירו:

שכבר הודה מפי עולמו. ונא לנאח ידי שמים. ואע"ג דכי דינא לא מנא מחייבי ליה אלא מנהא לפנייה מיהו די עוגש און יולא עד שינאל לשניהם דהא לאו לבעלים אהדריה כו': אלא אמר רבא. מתני' דכרי הכל הוא ולא דמיא לאון יודע דהתם בין נשבע בין לא נשבע הוא דפליגי ר' טרפון ור"ע לענין דינא דר' טרפון לא מחייב להחזיר ליד הנגזל ור"ע מחייב אע"ג דלא נשבע. והאי דפרכת לעיל ותי' ר"ע אע"ג דלא אשתבע לאו פירכא היא דהתם דין הוא דאע"ג דלא משתבע גזול ולא נפיק די שמים כולל אכל חזיר לכל אחד שהרי און יודע למי נגזל ולא נפיק די שמים כולל אכל הכא במתני' דידע למאן גזל ומודי ליה משעת הודאה דמומן הוא להשיב הי גביה כפקדון הלכך נשבע חמילה קודם הודאה אע"ג כו': שלח עשאו בעדים. ראונו שיש לו מעות כיד שמעון ומינה שלח בעדים לקבלם הימנו ומתנס לו: הוי שליח. ואם נאנסו בדרך פטור בעל הבית שנתנס לו: פטור. דלא קמה כרשות שאל להמחייב באונסים עד שיאמר לו מפיו לשלח לו כיד בנו כו': מנא ידעינן. דשלומו הוא דקרי ליה מתני' שלוחו (ו): לקיטו. שלקטו אלא לדור עמו בנימו לזותא בעלמא לשון מורי: וספירו. נשכר עמו ליום ולחמש ולשנה ולשנת. לישנא אחרתא לקיטו לוקט תבואתו: ולאפוקי מהאי פסקא. הא מתניתין דלאוקימנא שליח כ"ד אפילו עשאו גזול ולא נגזל היה שליח והוי באחריותו דנגזל לאפוקי מהאי פסקא: שליח כ"ד. דמשמע מתני' דמשנתן לו נפטור גזלן כשעשאו גזול קאמר ולא כשעשאו גזלן: ושלח הלה ונטל שלו. מיד השליח: פטור. מאונס הדרך. טעמא דנטל דנגזל הנגזל הא נאנסו מן השליח הראשון חייב: ואם משנתנו. דקמתי לא יתן לשלוחו ואי דלא עשאו בעדים מנא דיעינן [לא] חוקמתא כשעשאו בעדים אלא במתני' לו שליח ביקש מחבירו שימלא לו לגזלן את עמו לומר לו אם מרצה לשלח כלום לפלוני שלח בניד:

שכבר הודה מפי עצמו אלא אמר רבא שאני מתני' דכיון דידע למאן גזליה ואודי ליה כיון דאפשר לאהדורי ממונא למריה הוה ליה כמאן דאמר ליה יהו לי בידך הלכך נשבע אע"ג דקאמר ליה יהו לי בידך כיון דבעי כפרה לא סגי עד דמטי לדיה "הא לא אישתבע הוי גביה פקדון עד דאתי ושקיל ליה: לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו: איתמר שלוחו שעשאו בעדים רב חסדא אמר יהו שליח רבה אמר לא הוי שליח רב חסדא אמר הוי שליח להבי טרדו ואוקמייה בעדים דליקו ברשותיה רבה אמר לא הוי שליח ה"ק איניש מהימנא הוא אי סמכת סמוך אי בעית לשדוריה בידיה שדר בידיה תנן ה"השוואל את הפרה ושילחה ביד בנו ביד עברו ביד שלוחו או ביד בנו ביד עברו ביד שלוחו ומתה פטור האי שלוחו היכי דמי אי דלא עשה בעדים מנא ידעינן אלא דעשה בעדים וקתני דפטור קשיא לרב חסדא כראמר רב חסדא בשכירו ולקיטו הכא נמי בשכירו ולקיטו תנן "לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו האי שלוחו היכי דמי אי דלא עשאו בעדים מנא דיעינן אלא דעשאו בעדים הרבא אמר רב חסדא בשכירו ולקיטו אבל שליח שעשאו בעדים מאי הכי נמי דהוי שליח ארתני סיפא אבל נותן הוא לשליח בית דין לפלוני וליתני בדידה (ו) שליח שעשאו בעדים הכי נמי דהוי שליח אמרי לא פסיקא ליה שליח ב"ד לא שנא עשאו נגזל ולא שנא עשאו גזול הוי שליח פסיקא ליה שליח שעשאו בעדים דכי עשאו נגזל הוא דהוי שליח עשאו גזול לא דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר שליח בית דין שעשאו נגזל ולא עשאו גזולן או עשאו גזולן ושלח הלה ונטל את שלו מידו פטור רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו שליח שעשאו בעדים הוי שליח וא"ת משנתנו יבמציא לו שליח דאמר ליה אית לי זוזי גבי פלניא ולא קא משדר להו איתחוי ליה דלמא איניש הוא דלא משכח לשדורי ליה א"נ כדרב חסדא בשכירו ולקיטו א"ר יהודה אמר שמואל און

שכבר הודה מפי עצמו. מהאי לישנא דייק בהמפקד (ב"מ דף לו): וגם מחמת פירכא אחריתי מוקי לה כצנא לנאח ידי שמים ומינה א"כ ההוא מעשה דחסיד אחד אמאי אמר ליה רבי טרפון הנה דמי מקחך בנייהם הא כיון דחסיד הוה מסתמא היה צא לנאח ידי שמים וי"ל דלכתחילה צא עמו לזין אם הוא חייב מן הדין וצונו מה שעשה עשה א"כ אפילו לנאח ידי שמים און חייב לרי טרפון אלא צגול אכל כפקדון ומקח דלא עשה איסורא לא וכן משמע בהמפקד (שם דף לו: ושם) דכי רמי התם גזל אגזול משני הכא צנא לנאח ידי שמים ולעיל מיניה כי רמי פקדון אפקדון לא צני לשניי הכי וזין להאריך כאן כסוגיא דהתם: אמר רבא שאני מתני' כו'. לפי הפסוקי דל"ג אלא משמע דלמחא רבא לתרזי פירכא דפרסינן לרי טרפון ולעולם רבי טרפון היא וקאמר כיון דלדתי ליה כמ"ד יהא בידך דמי א"כ מסתמא מיירי כשהיה בפניו דאם לא כן אמאי הוי כמ"ד יהא בידך וכיון דנהדאה (א) מיירי מתניתין אכתי דקשה אמאי לא מוקי מתני' נמי כר"ע ואע"ג דקניס ר"ע אפילו היכא דלא נשבע הי"מ דלא הדר ממונא למריה אכל במתני' היכא דלא נשבע והודה לו בפניו הדר ממונא למריה דכיון דהודה לו בפניו מה לי מוספס בידי מ"ל נתן כיד ב"ד הלכך לא יקניס ר"ע וי"ל כ"ד תורתא היה כיון דקניס ר"ע ככל מקום קניס כיון דענד איסורא ולא יחלק ומינה און נראה דמיירי הכא כשהודה בפניו דא"כ אפילו נשבע נמי און לריך להוליכו אחריו למדי ויכול להביא כפרה דכיון דהודה לו בפניו והניחו בידי והלך הרי הוא כהפקדו בידי ואמאי יהא לריך להוליכו אחריו אלא ודאי מיירי כשהודה שלא בפניו אלא בפני עדים והשתא א"ש דלא מתוקמת מתני' כר"ע דלא מהדר ממונא למריה כיון שלא נתן כיד ב"ד ולפי מה שפי' כקונטרס אלא אמר רבא א"ש דרנא לא צנא לתק פירכא (ו) אלא טעמא דמתני' מפרש ככה"ג דמאי לאוקמי בין כר"ע בין ככ"ד טרפון: שליח שעשאו כו'. לכאורה נראה דאיירי כגון דלא אמר לו (ו) שלח לי על ידו רק עדים מעדים שעשאו שליח אכל אם היה

קב א מ"י פ"ו מהל'
גולה הלכה ט פגמ
עשין עב טושי"ע ח"מ פ'
שמו טפ"ח:
קבא ב מ"י שם הלכה
י ופ"ג מהלכות
שולחן וסומפין הלכה ה
פגמ עשין עב טושי"ע ח"מ
פ"י שמו טפ"ח א ותי' קבא
טפ"ח א וטפ"ח ב ותי' קבא
טפ"ח א וטפ"ח ב:
קבב ג מ"י פ"ג
מ"ה'
וסקדון הלכה ט פגמ עשין
ג טושי"ע ח"מ פ"י שם
טפ"ח:
קבב ד מ"י שם טור
טפ"ח ח"מ פ"י קבא
טפ"ח ב:

מוקף רש"י

ושילחה ביד בנו.
המשאל שלח לו השולל
כיד נט של משאל ב"ב
זוהי. פטור. אם מהה
בדרך. פלוגי דרבה ורב
חסדא. רב חסדא מתקן לה
לפי שנתנו השולל דמתני'
בשכירו ולקיטו שדר בביתו,
אלא און עדים שאלו
שלחו. דלא יחבא עדים הו
שליח ותיב השולל פלוגין
תתמרי לו. רבא אומר
אפילו עשאו שליח בעדים
לא שליח הוא להחייב
ע"י באוספין דה"ק ליה
איניש מהימנא הוא אי
בעית לשדורי בידיה שדר
(ושם). לא יתן לא לבנו.
של נגזל להוליכו לנגזל,
שלא יאפוקו חייב להחזיר,
דלא הו השכח עד דמטי
לדיה (וע"ד טו).

אומר שלח לי על ידו פסיקא דהוי שליח דהא תנן כשהואל (ב"מ דף נא: ושם) אמר ליה השולל שלח לי כיד בני כיד עבדי כיד שלוחי או כיד בן או כיד בעדך או כיד שולחן ושלחה חייב ומ"ל א"ל בפניו שלח ומ"ל אמר ליה שלח בפניו שלח וזמניהו לקמן לא משמע הכי דכתיב לשמואל מאי תקמניה הול"ל ששלח ליה שלח לי ע"י זה דלא הו שליח לך ז"ל דככל ענין שלח בפניו לא הו שליח עד שיאמר לו בפניו שלח לי על ידו כההיא דהשולל דאיירי בפניו וכן מוכיח מתוך הקונטרס: רבא אמר לא הו שליח. יש מקשים דרבה אדרבה דהכא קאמר רבה דלא הו שליח ובפי' המוכר את הספינה (ב"ב דף פו:) אמרין רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו הכא בתנוי מוכר לזוית עסקינן ואזלא ר' יהודה לטעמיה דאמר לאחוי שרייה הרי לרבה אליבא דר' יהודה הו שליח וי"ל דשמי התם דכיון שנתן לו פודיון וזהו לו להביא בחסר שמן הו כאלו א"ל כהדיא שלח לי על ידו ופטור ולפי מה שפירשתי דדוקא שאמר ליה בפניו אית לן למימר דכיון דנתן הפודיון הו כאלו אמר ליה בפניו שלח הלכך אמר לרי יהודה לאחוי שרייה: ה"ב קא"ש איניש מהימנא הוא. מינה אמאי חייב הוא מן הדין באחריות אונס הדרך והא און יכול לומר און רזוני שיהא פקדוני כיד אמר כיון דתפסיס ליה באיניש מהימנא וי"ל דנראה דאפילו הוא עצמו הביאו בדרך ונאנס חייב דפשיעה הוא עושה שמוליכו בדרך במקום פלוני עיש בו סכנה ובע"כ חייב לשמור עד שיחזירו לו כישוב במקום שהפקידו אללו כלאמרין לקמן (דף קס.) (ו) בהמפקד אלא חבירו כישוב לא יחזיר לו במדבר משמע דבעל כרחו חייב לשמור עד שיחזירו כישוב במקום שהפקידו ולא כל כמינה להחזיר לו במדבר במקום סכנה:

אי דא עשאו בעדים מנא ידעינן. כלומר היכי מסר לו משאל כיון דלא ידע אי האי שליח של שאלא הוא: **בשכירו ולקיטו.** מינה אמאי לא אמר רב חסדא נמי אהא ועוד מינה אמאי לא פריך ליה מעיקרא ממתני' והדר הוה ליה למפרך מההיא דפי' השולל: און